

Nr 49.

Av herr **Brännström**, om återbetalning av i visst fall erlagda stämpelmedel.

I åttonde paragrafen av kungl. förordningen angående stämpelavgiften (¹⁹₁₁ 1914) tillades genom en kungl. förordning den 7 juli 1921, som trädde i kraft den 1 augusti 1921, en rubrik, varigenom bestämdes, att fångeshandling angående förvärv av fast egendom genom skifte vid upplösning av bolag eller förening skulle stämpelbeläggas lika med avhandling om byte av fast egendom.

Alla fångeshandlingar angående förvärv av fast egendom genom skifte vid upplösning av bolag voro sålunda då de till domstol ingåvos före den 1 augusti 1921 fria från stämpel.

Ett aktiebolag, kallat Salaktiebolaget, upplöstes genom likvidation, och den 25 januari 1921 beslöts att omedelbart skrida till skifte av bolagets egendom.

Aktieägarna bestodo av en del bolag, bland andra Bure aktiebolag.

Då »bolaget» härnedan nämnes, menas därmed Bure aktiebolag.

Bolaget tilldelades fastigheter lydande under *dels* Burträskts tingslags häradsrätts, *dels* Nysätra tingslags häradsrätts och *dels* Skellefteå tingslags häradsrätts domvärjo allt enligt skiftesprotokoll hållet vid extra bolagsstämma med aktieägarna i Salaktiebolaget i likvidation den 25 januari 1921. (Se protokoll i transumerad del bil. A.)

Oaktat detta protokoll ingavs *för lagfart* till Burträskts tingslags häradsrätt den 3 juni 1921, har bolaget sedermera måst betala stämpel å fånget.

Då jag anser, att denna stämpel bör återgå, vill jag påkalla riksdagens medverkan för stämpelavgiftens återbetalande till bolaget.

Med saken förhåller sig på följande sätt:

Såsom nämnts ingavs berörda skifteshandling till Burträskts tingslags häradsrätt den 3 juni 1921 *för lagfart*; och till bevis därom återopas

dels i bestyrkt avskrift en skrivelse från t. f. domhavanden i Burträskts tingslag Birger Jacobsson till domhavanden i Skellefteå tingslag, vilken avskrift med därå tecknat bevis är av den lydelse som bil. B utvisar,

dels intyg från inspektor V. Wallmark, som å bolagets vägnar till Burträskts tingslags häradsrätt för lagfart ingav skifteshandlingen den 3 juni 1921 (Se bil. Ca och Cb.).

dels intyg, att bemålde Wallmark är en trovärdig person (bil. Cc),

dels bestyrkt utdrag av memorialprotokollet för lagfarter m. m., fört av ovanbemålde Jacobsson vid Burträskts tingslags häradsrätt sommartinget 1921 (i juni 1921, bil. D).

Av detta memorialprotokoll framgår, att under nr 43 för lagfart ingivits en handling av Wallmark, som var bolagets ombud; och återfinnes å det av Wallmark för bolagets räkning till rätten ingivna exemplar av skifteshandlingen tecknat nummer »Lf 43».

Genom dessa handlingar anser jag, att det är styrkt, att skifteshandlingen den 3 juni 1921 ingivits till Burträskts tingslags häradsrätt för lagfart.

Men det oaktat har Jacobsson ej intagit ifrågasvarande lagfartsansökning i det lagfartsprotokoll, som sistnämnda dag fördes vid rätten.

Följden härav har blivit, att bolaget nödgats betala stämpel å fånget vid alla de domstolar, under vilkas domvärjo de i skifteshandlingen bolaget tillskiftade fastigheter äro belägna: nämligen vid Burträskts tingslags häradsrätt 13,874 kronor, vid Nysätra tingslags häradsrätt 988 kronor och vid Skellefteå tingslags häradsrätt 16,412 kronor eller tillhoppa 31,274 kronor.

Det är denna summa, som jag anser, att bolaget bör återfå.

Hade nämligen t. f. domhavanden Jacobsson, såsom bort ske, i rättens protokoll intagit ansökningen om lagfart den 3 juni 1921 vid Burträskts tingslags häradsrätt, hade icke någon stämpel bort där utgå och icke heller vid de andra domstolarna.

13 § i kungl. förordningen angående stämpelavgifter den 19 november 1914 stadgar nämligen »har fast egendom, belägen inom särskilda domstolars områden, blivit upplåten under ägande- eller nyttjanderätt genom en handling, varå lagfart eller inteckning sökes, skall denna handling fördes med stämpel efter fulla värdet *vid den domstol, där den först företes*».

Därav följer, att om upplåtelsehandlingen är fri från stämpel, då handlingen för lagfart ingives vid en domstol, är den stämpelfri även då den i dylikt syfte ingives vid övriga vederbörande domstolar.

Då emellertid skifteshandlingen ej intagits i vederbörande lagfartsprotokoll vid Burträskts tingslags häradsrätt för den 3 juni 1921, hade bolaget intet officiellt bevis för handlingens företeende vid rätten nämnda dag.

Då handlingen sedermera år 1922 överlämnades till Skellefteå tingslags häradsrätt för lagfart och där ej stämpelbelades, avfordrade advokatfiskalen i Svea hovrätt bolaget stämpel för de inom Skellefteå tingslag belägna fastigheter med ett belopp av 16,412 kronor, som bolaget betalade, men anförde bolaget hos Svea hovrätt besvär över advokatfiskalens föreläggande att utgiva stämpel.

Hovrätten ogillade emellertid besvären, och sedan bolaget hos Kungl. Maj:t (i högsta domstolen) överklagat hovrättens utslag, har Kungl. Maj:t ej gjort någon ändring. (Se bil. E.)

Advokatfiskalen i hovrätten infordrade i sammanhang med ovanberörda

ärende yttrande från domhavanden i Skellefteå tingslag, som vid sitt yttrande till advokatfiskalen fogade avskrift av den av tillförordnade domhavanden Jacobsson sända, härovan åberopade skrivelse.

Då bolaget därigenom fick officiellt bevis för att bolaget till Burträsk tingslags häradsrätt den 3 juni 1921 för lagfart ingivit skifteshandlingen, ingick bolaget till Kungl. Maj:t (i finansdepartementet) med anhållan om restitution av den vid Burträsk och Nysätra häradsrätter år 1922 utgivna stämpel.

Förr än bolaget fått detta officiella bevis, ansåg sig bolaget ej kunna överklaga stämpelbeläggningen.

Bolagets anhållan hos Kungl. Maj:t blev emellertid avslagen (se bil. F).

I ärendet infordrade Kungl. Maj:t Svea hovrätts yttrande, som här i avskrift bifogas (se bil. G).

Därav framgår, att hovrätten förklarar sig »nödsakad» att avstyrka bifall till bolagets ansökan.

Denna formulering synes tala för den uppfattning hos hovrätten, att hovrätten av formella skäl måst avstyrka bifall, men att hovrätten väl ansåge, att ansökningen kunde bifallas av billighetsskäl.

De vanliga formerna för överklagande av besluten om stämpelbeläggningen av handlingen har av bolaget ej kunnat iakttagas, då bolagets anhållan om lagfart den 3 juni 1921 ej av vederbörande myndighet i föreskrivet protokoll fastslagits.

Grunden till Kungl. Maj:ts avslag i ena eller andra fallet måste ytterst hänföra sig till den omständigheten, att bolagets ansökan om lagfart den 3 juni 1921 vid Burträsk tingslags häradsrätt ej tagits till lagfartsprotokollet.

Då jag anser, att detta icke är bolagets fel utan ett fel av ett statens organ — en tillförordnad domhavande — så anser jag också, att staten skall återbetala de belopp, som staten aldrig bort komma i besittning av.

Om någonsin är väl här principen om ersättning i fall av obehörigt riktande tillämpligt.

Staten har genom ett dess organ — genom dess underlåtande att till protokoll taga ett lagfartsärende — tillfogat en enskild ekonomisk förlust.

Staten har genom denna underlåtenhet uppburit det belopp, som den enskilde utan sin förskyllan måst betala, eller med andra ord staten har gjort en obehörig vinst på bolagets bekostnad.

Ifall bolaget ej återfinge vad det i detta fall genom en tillförordnad domhavandes felaktiga förfarande måst betala, skulle man väl vara berättigad att tala om undertryckt rättfärdighet.

Så har väl också kungl. statskontoret resonerat, *då detta ämbetsverk i ett sitt utlåtande i ärendet till Kungl. Maj:t tillstyrkt, att de vid Burträsk och Nysätra häradsrätter erlagda stämpelavgifter ifråga måtte restitueras till bolaget* (se bil. H.).

I det enskilda livet återlämnar väl varje hederlig person det, som han bekommit och som sedermera visar sig ej rätteligen böra tillkomma honom.

Det har i ärendet gjorts gällande, att ett sådant tillvägagångssätt, som Jacobsson gjort sig skyldig till eller att ej protokollföra ärendet ifråga, skulle överensstämma med rådande sedvana vid många domstolar.

Men jag, som varit nämndeman, har ej hört talas om, att ett ärende ej protokollföres, såvitt icke domhavanden med vederbörande part överenskommer, att det ej skall intagas i protokollet.

Så har ej skett i detta fall: skifteshandlingen var ingiven för lagfart utan att något tal varit därom, att ärendet icke skulle protokollföras, och att observera är, att bolaget på grund av precis samma handling sedan fick lagfart.

Det skulle ej stärka förtroendet till våra domstolar, om deras ordförande finge på egen hand avgöra, om för vederbörlig behandling till rätten ingivna lagfarts-, intecknings- eller testamentshandlingar skulle protokollföras eller icke.

Jag har visat, att ett fel är begånget. Ännu finnes möjlighet att rätta det genom ingripande av riksdagen.

Då jag anser, att bolaget styrkt, att bolaget för lagfart ingivit ifrågavarande skifteshandling till Burträskts tingslags häradsrätt å sådan tid, att stämpel ej skulle utgå för de bolaget genom handlingen tillskiftade fastigheter och att staten skulle göra en obehörig vinst genom att behålla ifrågavarande stämpelmedel, får jag äran föreslå,

att riksdagen beslutar, att ifrågavarande stämpelmedel, tillhoppa 31,274 kronor, skola till Bure aktiebolag återställas.

Stockholm den 19 januari 1926.

Ludwig Brännström.

Avskrift.

Bil. A.

Protokoll, hållet vid extra bolagsstämma med aktieägarna i Salaktiebolaget i likvidation i Stockholm den 25 januari 1921.

Närvarande:

Aktier:

Bure Aktiebolag	
genom disponenten Lars Landmark	2,000
vadan samtliga	10,668
aktier voro vid stämman representerade.	

§ 5.

Härefter lades tillgångar och skulder i lotter, och utskiftades å aktieägarna sålunda:

§ 6.

Bure Aktiebolag tillskiftades såsom dess skifteslott för dess 2,000 aktier i bolaget

dels följande fastigheter:

I *Burträsk socken*:

$\frac{7}{64}$ mtl. Dalfors

Löfångers socken:

$\frac{9}{128}$ mtl. Brattjärn

Bureå socken:

$\frac{1}{4}$ mtl Häggdal

§ 10.

Det nu verkställda skiftet blev av aktieägarna enhälligt godkänt.

§ 11.

Skiftesprotokollet utfärdades och undertecknades i lika många exemplar som antalet skiftesdeltagare och skulle för de olika skiftesdeltagarna utgöra fångeshandlingar för erhållande av lagfart å de dem tillskiftade egendomarna.

Härförutom utfärdades och undertecknades ett exemplar, som skulle behållas av Salaktiebolaget i likvidation.

Sålunda skiftat, betygas:

Sven Themptander

Hans Hintze.

Som ovan

In fidem

Gunnar Collin.

Skiftet godkännes och protokollet justeras.

Bure Aktiebolag

Lars Landmark

Åsträsk Ångsågs Aktiebolag

Fr. Sverdrup

Forss Aktiebolag

Theodor Hedberg

Sävenäs Nya Aktiebolag

Theodor Hedberg

Bevittnas:

A. Lagerqvist

Gunnar Collin

Rätt avskrivet intyga:

C. Öquist.

L. Bergman.

Avskrift av avskrift.

Bil. B.

Till Herr domhavanden i Västerbottens norra domsaga.

Inkom den 6/6 1921.

Lc.

På framställning av Bure Aktiebolag får jag härmed äran översända närslutna protokollsutdrag med tillkännagivande, att nämnda handling i huvudskrift den 3 innevarande juni ingivits till Burträskts tingslags häradsrätt för erhållande av lagfart å i protokollet omförmälda inom nämnda Rätts domvärjo belägna fastigheter.

Protokollsutdraget i huvudskrift kommer sedermera att översändas till Eder. Anäset i Västerbottens mellersta domsagas kansli den 4 juni 1921.

Birger Jacobsson.

t. f. domhavande.

Avskriftens riktighet vidimeras och intygas härmed, att vid ovanstående, i härvarande arkiv förvarade, brev i original finnes fogad en bevittnad av-

skrift av »Protokoll, hållet vid extra bolagsstämma med aktieägarna i Salaktiebolaget i likvidation i Stockholm den 25 januari 1921»; Skellefteå i Västerbottens norra domsagas kansli den 8 oktober 1924.

Av Domareämbetet:

Birger Björklöf.

Lösen 25 öre.

Avskrift.

Bil. Ca.

Härmed får jag på heder och samvete intyga; att jag personligen den 3. juni 1921 till Burträsk tingslags häradsrätt med begäran om lagfart åt nuvarande Bure Aktiebolag ingav protokoll, hållet vid extra bolagsstämma med aktieägarna i Salaktiebolaget i likvidation i Stockholm den 25 januari 1921, varigenom till Bure Aktiebolag skiftats åtskilliga fastigheter belägna inom Burträsk tingslags häradsrätts domvärjo, därvid jag för rättens ordförande framhöll att stämpelbeläggning av handlingen icke behövde ägarum.

Bureå den 3 dec. 1924.

Valfr. Wallmark

Inspektör, adr.: Bodbysund.

Bevittnas av:

Albin Nilsson.

Hjalmar Eriksson.

Avskrift:

Bil. Cb.

Sedan undertecknad haft tillfälle taga del av tillförordnade domhavanden Birger Jakobssons den 15 oktober 1924 dagtecknade yttrande till Advokatfiskalsämbetet vid Kungl. Maj:ts och Rikets Svea Hovrätt ävensom samma hovrätts yttrande till Kungl. Maj:t i ärende angående av Bure Aktiebolag gjorda ansökan om återfående av stämpelavgift, får jag härmed, såsom tillägg till tidigare lämnade upplysningar i frågan, meddela följande:

Domaren Jakobssons uppgift, att lagfartsärendet icke föredragits inför Häradsrätten, är enligt mitt förmenande felaktig, ty i egenskap av ombud för Bure Aktiebolag företrädde jag inför Burträsk Tingslags Häradsrätt den

3 juni 1921 och inlämnade skiftesinstrument upprättat den 25 januari 1921 ang. Salaktiebolaget i likvidation tillhöriga egendom, med begäran om lagfart för Bure Aktiebolag tillskiftade fastigheter i Burträsk.

De förfrågningar jag gjorde till domaren före tingets öppnande, eller eventuellt under någon rast, rörde sig endast om huruvida stämpelavgift skulle erläggas eller ej.

Efter det att jag uppvisat prejudikat i frågan, delade domaren min åsikt att stämpel icke vore behövlig och ifrågasattes ej heller vid handlingarnas inlämnande till rätten, vilket eljest brukar vara vanligt.

Då det icke är brukligt att vid fångeshandlings företeende i och för sökande av lagfart begära rättens beslut, så kan jag icke inse varföre jag just vid detta tillfälle skulle vara skyldig begära beslut. Sedan man inlämnat lagfartshandlingarna är det vid Häradsrätterna inom våra orter alltid vanligt att beslut meddelas, detta må nu innefatta lagfarts beviljande, uppskjutande eller avslag.

Till sist vill jag förklara att jag är fullt säker därom att domaren, som biträdades av tingsskrivaren J. A. Lindmark, såväl i promemorian som å fångeshandlingen gjorde vanliga anteckningar.

Bodbysund den 3 januari 1925.

Valfred Wallmark,
Inspektor, Adr. Bodbysund.

Bilaga Cc.

Härmed intygas att Inspektoren Valfred Wallmark i Bodbyn, Burträsk, som är av oss väl känd, är en hederlig och pålitlig man och att intyg utfärdat av honom är att sätta full tillit till.

Skellefteå den 5 december 1924.

Richard Markgren,
Kyrkoherde i Burträsk,
Kontraktspäst.

Ludwig Brännström,
Hemmansägare,
Led. av Riksdagens 2:dra kammare.

Avskrift.

Bilaga D.

Småprotokollsmemorial

vid Burträsk III. W. T. 1921.

Lagfarter

N:o 1. Domhavanden

§ 97.

N:o 43. Wallmark.

I transumerade delar rätt avskrivet, betyga:

Nysätra den 2 januari 1925.

Sigurd Hedensjö.

J. A. Lindmark.

Avskrift.

Bilaga E.

Kungl. Maj:ts utslag på de besvär, Bure Aktiebolag i underdånighet anført över ett av Kungl. Maj:ts och Rikets Svea Hovrätt den 10 december 1924 meddelat utslag i anledning av en utav bolaget i hovrätten gjord ansökning om återbekommande av stämpelavgift.

Handlingarna i målet visa följande:

Sedan vid skifte den 25 januari 1921 av Salaktiebolagets tillgångar Bure aktiebolag för detsamma tillhöriga aktier i förstnämnda bolag tillskiftats, bland annat, ett flertal fastigheter i Burträsk, Bureå och Skellefteå socknar, har Skellefteå tingslags häradsrätt på grund av det angående skiftet förda protokoll den 8 juni 1922 beviljat Bure aktiebolag lagfart å de inom sistnämnda två socknar belägna fastigheterna.

Efter det att advokatfiskalen vid hovrätten S. von Mentzer i skrivelse till Bure aktiebolag den 4 februari 1924 hemställt, att, enär ovannämnda lagfartshandling icke blivit vid häradsrätten i vederbörlig ordning belagd med stämpel, samt ifrågavarande fastigheter vore taxerade, de i Bureå socken belägna till 800,000 kronor och de i Skellefteå socken belägna till 20,600 kronor, Bure aktiebolag måtte till von Mentzer insända 16,412 kronor, har Bure aktiebolag den 15 februari 1924 till von Mentzer översänt nämnda belopp.

I ansökning om återbekommande av sistsagda belopp har Bure aktiebolag hos hovrätten anført: Fångeshandlingen hade för lagfart ingivits till Burträsk tingslags häradsrätt den 3 juni 1921 och hade av domhavanden förty bort föredragas vid häradsrättens sammanträde nämnda dag. Då fångeshandlingen således finge anses hava för lagfart ingivits till häradsrätten före

ikraftträdandet den 1 augusti 1921 av förordningen den 7 juli 1921 om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften, varigenom stadgats, bland annat, att fångeshandling å förvärv av fast egendom genom skifte vid upplösning av bolag skulle stämpelbeläggas lika med avhandling om byte av fast egendom, hade med hänsyn jämväl till stadgandet i 13 § i förordningen angående stämpelavgifter, stämpel icke bort utgå för ifrågavarande fång vare sig beträffande de inom Burträsk tingslag eller de inom Skellefteå tingslag belägna fastigheterna. Bure aktiebolag yrkade förty, att bolaget måtte berättigas återfå den till von Mentzer erlagda stämpelavgiften 16,412 kronor jämte ränta.

Hovrätten, där von Mentzer avgivit infordrat yttrande, har i ovannämnda utslag den 10 december 1924 yttrat: Enär emot i målet upplysta förhållande av Bure aktiebolag icke förebragts omständigheter av beskaffenhet att berättiga bolaget till återbekommande av ifrågavarande stämpelavgift, kunde bolagets ansökan icke av hovrätten bifallas.

I hovrättens utslag har Bure aktiebolag i underdånighet yrkat ändring, varöver tillförordnade advokatfiskalen i hovrätten Emil Nilsson förklarar sig.

Bure aktiebolag har den 20 december 1924 hos överståthållareämbetet, enligt bevis nr. 276, nedsatt fullföljdsavgift, etthundrafemtio kronor.

Kungl. Maj:ts utslag är med Dess Högsta Domstol beslutet; givet Stockholms slott den 17 april 1925.

Kungl. Maj:t har i nåder låtit Sig föredragas ovanberörda underdåniga besvär och finner ej skäl att göra ändring i hovrättens utslag. Det vederbörande till underdånig efterrättelse länder.

Under Kungl. Maj:ts Sekret

(Stämpel.)

Nils Berlin.

Utslag på underdåniga besvär av Bure Aktiebolag.

Avskrift.

Bilaga F.

Kungl. Maj:ts resolution på nedan omnämnda resolution av Bure aktiebolag; given Stockholms slott den 23 oktober 1925.

I en till Kungl. Maj:t ställd skrift har Bure aktiebolag, på anförda skäl och under åberopande av 21 § i förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften, anhållit om restitution av stämpelavgift till belopp av 14,862 kronor, som bolaget i september 1922 erlagt i sammanhang med ansökan om lagfart å vissa fastigheter i Nysätra och Burträsk tingslag.

Häröver har Svea hovrätt den 21 november 1924 avgivit infordrat utlåtande, varefter och sedan bolaget inkommit med ytterligare utredning statskontoret, efter remiss, den 10 juni 1925 yttrat sig i ärendet.

Då bolaget icke förmått visa, att talan om återfående av ifrågavarande stämpelavgift icke kunnat av bolaget föras i den ordning, som är föreskriven i 20 § i ovannämnda förordning, finner Kungl. Maj:t förevarande ansökning icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Det vederbörande till efterrättelse länder.

G U S T A F.

Sig.

Ernst Wigforss.

Resolution på ansökning av Bure aktiebolag om restitution av stämpelavgift.

Coll.

g. s.

Avskrift av avskrift.

Kungl. Maj:ts och Rikets
Svea Hovrätt.

Bilaga G.

TILL KONUNGEN.

Genom remiss den 15 nästlidna oktober har Eders Kungl. Maj:t anbefallt Svea Hovrätt att avgiva utlåtande över en av Bure Aktiebolag den 14 i samma månad ingiven underdånig ansökning om återfående av stämpelavgift, som bolaget i september 1922 erlagt i sammanhang med ansökan om lagfart å vissa fastigheter i Nysätra och Burträsk tingslag.

I anledning härav får hovrätten med återställande av remisshandlingarna i underdånighet anföra följande:

Vid skifte den 25 januari 1921 av den Salaktiebolaget i likvidation tillhöriga egendom bekom, enligt vad handlingarna utvisa sökandebolaget åtskilliga fastigheter och på grund av sagda fång söktes av bolaget lagfart å vissa av fastigheterna vid Nysätra tingslags häradsrätt den 1 september 1922 och vid Burträsk tingslags häradsrätt den 28 i samma månad, varvid i stämpel erlades vid den förra häradsrätten 988 kronor och vid den senare 13.874 kronor.

I sin nu förevarande ansökning har bolaget uppgivit att skiftesinstrumentet redan i juni 1921 blivit för vinnande av lagfart ingivet till Burträsk tingslags häradsrätt. Att så vore fallet framginge av ett den 3 juni 1921 av tillförordnade domhavanden i tingslaget avlätet ämbetsbrev till en annan domhavande. Vid den tid då lagfart sålunda blivit sökt, hade fång av ifrågavarande art varit stämpelfritt i ty att föreskrift om stämpel å dylikt fång införts först genom förordningen den 7 juli 1921 (N:r 394). Vid sådant förhållande hade stämpelavgift ej heller bort utgå i sammanhang med

de i september 1922 gjorda lagfartsansökningarna. Då bolaget emellertid först nyligen i sammanhang därmed att förenämnda brev upptäckts fått kunskap och skriftligt bevis att fångeshandlingen tidigare i lagfartshänseende föredragits inför Burträskts tingslags häradsrätt, hade bolaget ej förrän nu varit i stånd att väcka fråga om den oriktigt påförda stämpelavgiften om vars återfående med ränta bolaget nu gjorde framställning.

Enligt hovrättens mening är det visserligen styrkt att bolaget redan i juni 1921 avlämnat skiftesinstrumentet till tillförordnade domhavanden i Burträskts tingslag, men det kan ej anses ådagalagt att detta skett i bestämt syfte att påkalla häradsrättens prövning av frågan om lagfart å bolaget till skiftade fastigheter. Visserligen uppgiver förenämnda brev till förordnade domhavanden själv, att handlingar ingivits till häradsrätten för erhållande av lagfart, men av ett utlåtande, som han i ett till hovrättens prövning beroende stämpelärende avgivit och som i avskrift bifogas framgår, att han förmenar avsikten med handlingens avlämnande hava varit att lagfart skulle anses sökt endast i det fall att domhavanden funne hinder för dess beviljande ej möta, något som tvivelsutan skulle överensstämma med rådande sedvana vid många domstolar. Att domhavanden i själva verket hela tiden haft denna uppfattning om förhållandet kan slutas därav, att ärendet ej blivit vid häradsrätten protokollfört. En sådan slutsats är sannolikare än ett antagande att det varit av förbiseende, som protokollföring uteblivit. Då hovrätten alltså ej kan anse det styrkt, att bolagets åtgärd att i juni 1921 inlämna handlingen till domhavanden är att anse såsom lagfartsökning finner hovrätten sig utan de synpunkter, hovrätten har att vid utlåtandets avgivande beakta, nödsakad att avstyrka bifall till den underdåniga ansökningen.

På hovrättens vägnar:

Underdånigst

E. Marks von Württemberg

(oläsligt namn).

Avskrift.

Bil. H.

Kungl. Maj:ts nådiga vilja är, att statskontoret häröver avgiver underdånigt utlåtande. Stockholm den 22 december 1924.

F. V. Thorsson.

UNDERDÅNIGT UTLÅTANDE.

Enligt § 20 av gällande stämpelförordning skall talan om återfående av stämpelavgift i fall, varom nu är fråga, anhängiggöras i vederbörande hov-

rätt inom sex månader från det ifrågakommen stämpelbeläggning ägt rum. Förstår i fall, som i § 20 avses, den, vilkens rätt är av skedd stämpelbeläggning beroende, visa, att talan om återfående av stämpelavgift icke kunnat av honom föras i den ordning som i samma paragraf är föreskriven, ankommer det, jämlikt § 21, efter därom gjord ansökning på Konungen att efter prövning av föreliggande omständigheter förordna om restitution av vad i stämpelavgift för mycket erlagts. På grund härav och med hänsyn till vad sökandebolaget anfört därom, att bolaget först genom det i rättegången angående den för fastigheterna inom Västerbottens norra domsaga uttagna stämpelavgiften företedda brevet den 4 juni 1921 från tillförordnade domhavanden B. Jacobsson till domhavanden i sistnämnda domsaga fått anledning antaga, att den vid Burträsk tingslags häradsrätt och Nysätra tingslags häradsrätt påförda stämpelavgiften varit oriktigt debiterad, läser Eders Kungl. Maj:ts finna hinder icke möta för upptagande av den nu föreliggande ansökningen till nådig prövning.

Beträffande själva saken läser först böra erinras, att i det i handlingarna omförmälda, jämlikt § 20 av stämpelförordningen anhängiggjorda målet angående restitution av den för lagfartsansökningen vid Skellefteå tingslags häradsrätt erlagda stämpelavgiften, 16,412 kronor, bolagets talan blivit genom Eders Kungl. Maj:ts i högsta domstolen utslag den 17 april 1925 ogillad. Då den avgörande punkten i såväl detta mål som nu föreliggande ansökningsärendet är, huruvida, på sätt bolaget påstår, skiftesinstrumentet blivit för vinnande av lagfart ingivet till Burträsk tingslags häradsrätt den 3 juli 1921, eller sålunda före ikraftträdande av nådiga förordningen den 7 juli 1921, varigenom förvärv av fast egendom genom skifte vid upplösning av bolag blivit stämpelpliktigt, läser genom berörda utslag få anses fastslaget, att bolaget gentemot den omständigheten, att i lagfartsprotokollet för förstnämnda dag ett sådant ärende icke finnes upptaget, ej förebragt laga bevisning om att ansökning i berörda syfte då blivit hos häradsrätten gjord. Den i nu förevarande ärende föreliggande restitutionsfrågan läser emellertid icke kunna anses härigenom avgjord. Även om domstolarna, med det synnerligen starka vitsord som måste tillerkännas domstolsprotokoll funnit detta vitsord icke kunna rubbas av den av bolaget förebragta bevisningen, följer icke härav, att ej sannolikheten för riktigheten av bolagets uppgifter om vad som i ärendet förekommit nämnda den 3 juni 1921 kan vara så stor, att i förevarande ärende, där skälighetssynpunkten kan givas större utrymme än vad vid en domstolsbehandling är möjligt, restitution bör beviljas. Statskontoret vill för sin del ifrågasätta, om så icke är fallet. Gent emot Jacobssons uppgift att skiftesinstrumentet till honom ingavs före häradsrättens sammanträde av bolagets ombud, inspektören Wallmark, och att därvid framhållits, att lagfart skulle anses sökt endast under förutsättning att hinder ej mötte för dess beviljande, står *dels* Jacobssons egen i ovanberörda brev lämnade uppgift, att handlingen ifråga ingivits till häradsrätten för erhållande av lagfart, *dels* Wallmarks intyg, att han företrätt för häradsrätten och med begäran om lagfart ingivit skiftesinstrumentet, *dels* och den i Jacobssons memorialprotokoll förekommande anteckningen, att Wallmark under nr 43 ingivit en lagfartshandling.

Med beaktande av dessa omständigheter har det syns statskontoret, som om sannolikheten för att lagfartsansökningen gjorts redan den 3 juni 1921 vore så stor, att det kan antagas att, därest restitution av den sedermera i Västerbottens mellersta domsaga påförda stämpelavgiften icke beviljas, stats-

verket kommer att på bolagets bekostnad göra en obehörig vinst. Det synes ej heller böra förbises, att när hovrätten i sitt över ansökningen avgivna utlåtande yttrar, att hovrätten finner sig »ur de synpunkter hovrätten har att vid utlåtandets avgivande beakta nödsakad att avstyrka bifall till den underdåniga ansökningen», denna formulering kan anses häntyda på, att hovrätten icke finner uteslutet, att vid en skälighetsprövning framställningen borde vinna avseende. Att hänvisa bolaget att, därest det anser lagfartsansökningen hava av Jacobsson felaktigt behandlats, söka i sammanhang med åtal för tjänstefel mot Jacobsson få honom ådömd skadestånd, motsvarande det erlagda stämpelbeloppet, lär vara en åtgärd, som från statsverkets sida icke bör tillgripas.

I anslutning till vad sålunda anförts anser sig statskontoret böra hemställa om nådigt bemyndigande att till sökandebolaget från inkomstiteln stämpelmedel utbetala ett belopp av 14,862 kronor därvid det stämpelbelagda skiftesinstrumentet bör företes för förseende med anteckning om restitutionen.

Bolagets framställning om erhållande av ränta å beloppet kan statskontoret ej tillstyrka. Stockholm den 10 juni 1925.

Underdånigst:

Per Södermark.

G. Thorstenson.

Carl Beyron.
